

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine in oglasi se naj pošiljajo upravnštvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Našim naročnikom.

Zadnje pastirsko pismo ljubljanskega knezoškofa je doseglo ravno nasprotno, kar je škof nameraval. Naši naročniki niso opustili »Slovenskega Doma«, ker vedo, da je to edini list, ki zagovarja neustrašno in nesebično pravice našega slovenskega kmeta. Ni bilo pa samo to, da nismo izgubili niti enega naročnika, temveč dobili smo prav lepo število novih naročnikov. To je bil torej prvi uspeh.

Toda s tem nikakor še nismo zadovoljni. »Slovenski Dom« se mora razširiti po vsem Slovenskem, vsaka vas, vsaka hiša ga mora imeti. »Slovenski Dom« mora iti iz roke v roko. Našemu kmetu mora postati »Slovenski Dom« vsakdanja hrana, vsakdanja potreba.

Ta svoj cilj bomo pa le tedaj dosegli, če nam bodo pomagali pri tem naši naročniki, naši prijatelji. To delo pa mora biti vztrajno, neumorno in dobro premišljeno.

V vsaki vasi, v vsakem trgu naj bode eden ali dva naša zaupnika, ki nam naj takoj naznanita svoje ime in pa, da hočeta delovati za razširjevanje »Slovenskega Doma«. In sicer naj se to stori kakor hitro mogoče.

Ti naši zaupniki naj potem agitirajo med svojimi prijatelji, sorodniki in sovaščani za »Slovenski Dom«. Zbirajo naj naročnino ter jo pošljejo na upravnštvu »Slovenskega Doma«, obenem pa tudi za znanek naročnikov. V vsaki gostilni, v vsaki trgovini naj zahtevajo »Slovenski Dom«.

Prijatelji naši pa, ki razpolagajo z večjim premoženjem, naj naroče na lastne stroške po več izvodov »Slovenskega Doma« ter ga potem dajo svojim revnejšim sovaščanom. Saj vsi vemo, da imamo med našimi kmetovalci mnogo takih, ki bi sicer radi čitali, pa nimajo sredstev, da bi si naročili kak list.

Vsi naši naročniki pa naj vsak dan in vedno agitirajo za naš list ter ga naj skušajo razširiti. Ko pridejo tuptam skupaj, naj napeljejo govor na »Slovenski Dom« ter ga priporočajo. Zdaj sta dva praznika.

Kmetovalci se bodo zbirali v večjih družbah ter se razgovarjali o tem ali onem. In ta dva dneva naj naši prijatelji porabijo in nam pridobijo novih naročnikov.

Opozorjamo pa še nekaj. Prigodilo se nam je že opetovano, da je prišel kak »Slovenski Dom« nazaj. Tega pa je vrnil klerikalec, kateremu je list slučajno prišel v roko. Prosimo torej vsakega našega naročnika, naj nam takoj sporoči, če slučajno ne bi dobil lista pravočasno.

Zdaj pa še par opazk našim dopisnikom. Če nam dopisujete, dopisujte nam kratko in jedrnato. Osebnih napadov se je treba popolnoma izogibati, ker teh ne bomo prinašali. Pač pa prosimo naše dopisnike, da nam točno poročajo o raznih novicah. Naši bralci žele novice.

Upamo, da naši prijatelji ustrežejo tem našim željam. In tako bo »Slovenski Dom« v resnici postal list, ki bo doma v vsaki slovenski hiši. Torej na delo!

Ljubljanske obč. volitve.

Klerikaleci so na nasilen način dosegli za ljubljansko mesto nov volilni red za občinski svet. Skovali so ga tako, da morajo razun naprednih občinskih svetnikov priti v občinski svet tudi klerikaleci, Nemci in socialni demokrati. Vlada, ki potrebuje klerikalce v svoje ponemčevalne namene, je rada ugodila tej želji klerikalcev ter potrdila ta krivični in za slovensko Ljubljano naravnost sramoten volilni red.

Po novem volilnem redu imajo pa volilno pravico tudi kmetovalci iz ljubljanske okolice, ki plačujejo kaj davka v ljubljanskem mestu, bodisi da imajo v Ljubljani kako posestvo ali kako parcelo ali kaj enacega. Teh okoliških kmetovalcev je okoli devet sto. Klerikaleci so s tem hoteli v prvi vrsti dobiti klerikalne kaline iz ljubljanske okolice, ki naj bi jim pomagali spraviti tudi ljubljansko mesto pod klerikalni jarem. Toda pri tem so se precej vračunali.

Vsak razsoden človek mora vedeti, da je ljubljanski okoliški kmetovalec navezan na ljubljanskega meščana. Ljubljanski meščan kupuje od okoliškega kmetovalca vsa živila. S tem podpirata drug drugega. In prav gotovo je, da se bo tudi okoliškemu kmetovalcu presneto slabo godilo, če ljubljanski meščan ne bo imel dosti denarja, da bi plačeval svoja živila. Čim več denarja ima meščan, tem boljše kupčije dela kmetovalce, tem boljše in dražje prodaja svoje pridelke.

Naši klerikaleci pa zasledujejo s tem, da hočejo dobiti Ljubljano v svoje roke, precej čudne namene. Kakor znano, so s svojim nesrečnim deželnim gospodarstvom spravili deželo kranjsko v skrajno obupen položaj. Naša dežela živi zdaj pravzaprav od samih dolgov. In če bo šlo tako naprej, se bo morala dežela še bolj zadolžiti in zvišati se bodo morale deželne dolžade in sicer tako zelo, da bo naš kmetovalec le z največjo težavo prenašal ta bremena. Klerikaleci pa še vedno potrebujejo denarja. Iz dežele ga ne morejo več iztisniti. Spravili so se torej na Ljubljano, ki ima naravnost vzorno gospodarstvo in ki se nahaja vsaj do zdaj v dobrih gospodarskih razmerah. Že dolgo se jim cede sline po Ljubljani. In novi volilni red za mesto Ljubljano naj pomaga klerikalcem do zmage nad našo belo Ljubljano.

Naši okoliški kmetovalci morda mislijo, da je za nje vse enako, kdo je na krnilu v Ljubljani. Napredni občinski svet je vedno deloval na to, da se je gospodarska moč zvečala. S tem se je pa tudi pomagalo okoliškemu kmetovalcu, ki je lahko dobro prodajal svoje pridelke.

Klerikaleci pa hočejo ljubljanskega meščana ubiti. Ljubljanski meščan bo pod klerikalnim občinskim svetom prišel takorekoč na beraško palico. In vsak razumen človek mora vedeti, da berač ne more dobro plačevati stvari, ki jih potrebuje za svoje vsakdanje življenje. In pravtako se bo zgodilo našim okoliškim kmetom. Vsled revščine ljubljanskega meščana bodo našim okoliškim kmetovalcem gnili deželni pridelki.

Naši klerikalei pa hočejo še več. Naši klerikalei hočejo napraviti sovraštvo med meščanom in kmetom. Do najhujšega boja naj pride med meščanom in kmetom. Kaj pa to pomeni, nam ni treba razlagati. Ljubljanski meščan ne bo hotel hoditi k našemu okoliškemu kmetovalcu ne po prideleke, ne v gostilno. In prav gotovo je, da velika večina ljubljanskih okoliških kmetovalcev živi od ljubljanskih izletnikov.

Razumen kmetovalec torej ne pojde na klerikalne limanice, temveč bo ostal še nadalje prijatelj ljubljanskega meščana, ker je prepričan, da bo mogel le na ta način uspevati. Kmetovalci ljubljanske okolice, ki volijo po novem volilnem redu v ljubljanski občinski svet, ne bodo volili kandidatov klerikalne stranke, temveč edinele može, katere jim bo priporočala narodno-napredna stranka.

Volitve se vrše na belo nedeljo. Mi pozivljamo vse kmetovalce iz ljubljanske okolice, ki imajo volilno pravico za ljubljanski občinski svet, **naj volijo tako, kakor je jim v korist — to je: kandidate narodno-napredne stranke!**

Politični razgled

Državni zbor.

Avstrijski državni zbor ima silne težave. Kar ne more naprej. Kriva je temu največ vlada, oziroma ministrstvo, ki se krčevito drži svojega Slovanom sovražnega stališča. Vlada hoče imeti do konca meseca marca začasni proračun, vladi nasprotne stranke pa s tem nikakor niso zadovoljne. In začele so ovirati delovanje državnega zbora s tem, da posamezni poslanci govore po cele ure. Ministrski predsednik je zašel zaradi tega v silno stisko. Sam ne ve, kaj naj stori. Na eni strani grozi, da razpusti sedanji državni zbor in razpiše nove volitve, na drugi strani pa govori, da hoče s svojim ministrstvom odstopiti. Na vsak način bo pa padla odločitev v najkrajšem času. Prav gotovo pa je, da v Avstriji toliko časa ne bo dobrih razmer, dokler ne bodo vladni krogi prišli do prepričanja, da se pri nas ne more vladati zoper Slovane, ki tvorijo večino prebivalstva, in pa zoper ljudstvo. Vse naše dosedanje vlade so pa bile v službi Nemcev in klerikalcev, vsled česar tudi niso mogle uspevati.

Italija.

Italijansko kraljestvo je bilo do leta 1681. razkosano na več posameznih držav in tudi rimski papež je imel svojo posvetno državo. Tega leta so se pa združile vse te države v eno mogočno državo, v kraljestvo italijansko, in sardinski kralj Viktor Emanuel II. je sprejel naslov italijanskega kralja. Hoteli so, da postane glavno mesto italijanskega kraljestva Rim. Toda to ni bilo mogoče, ker sta te-

mu nasprotovali Avstrija in Francija. Avstrija je bila pa poražena pri Kraljevem Gradcu leta 1866., Francija pa pri Sedanu leta 1870. in sicer samo zaradi tega, ker ste branili tujo last, Rim, niste se pa brigali za moč in ugled lastne države. V Italiji je zmagala ljubezen do lastnega naroda, ves italijanski narod se je združil v eno samo veliko in močno državo. In letos praznuje Italija 50letnico tega zedinjenja. Ker tudi mi Slovenci želimo, da bi bili vsi združeni v veliko Slovenijo, ne pa razmetani po raznih deželah, moramo čutiti s prebivalci italijanskega kraljestva, kjer je zmagala narodna misel. In vse države, vsi državni zbori čestitajo Italiji povodom tega slavlja, le v našem državnem zboru so klerikalei to slavlje preprečili. Njih namreč boli, da je takrat tudi rimski papež izgubil svojo državo, svojo posvetno oblast. Zato pa hujskajo zoper Italijo, sramote jo po svojih časopisih ter hujskajo na boj zoper Italijo. To hujskanje pa stane državo milijone in milijone, ki se mora vsled hujskanja klerikalcev vedno bolj oboroževati. Naši zdravi fantje pač niso zato, da bi svojo dragoceno kri prelivali v ta namen, da dobi papež zopet svojo državo — denar naših davkoplačevalcev tudi ni zato, da bi avstrijska država gradila drage ladje in kupovala nove topove, ker hočejo klerikalei vojno z Italijo, da pridobijo papežu njegovo državo nazaj. Dolžnost vsakega krščanskega mislečega človeka je, da dela za mir, kajti le v miru more človeštvo napredovati. Mi se veselimo tega slavlja Italije, ker želimo, da bi bili tudi Slovenci enkrat tako srečni in združeni v eno samo veliko Slovenijo.

Portugalska.

Na Portugalskem so se pojavili zopet nemiri. V glavnem mestu Lisaboni so hoteli napraviti splošen štrajk, toda to se jim ni posrečilo. Uslužbenci cestne železnice namreč niso hoteli sodelovati pri tem štrajku. Zaradi tega so se štrajkarji silno razburili in so začeli napadati vozove cestne železnice. Pregradili so ceste s kamenjem in drug. stvarmi, da vozovi niso mogli voziti. Na glavnih cestah se je vsled tega nabralo veliko število vozov, ki niso mogli naprej. Štrajkarji so vozove obkolili ter grozili ljudem, ki so bili v vozovih. Nekdo je ustrelil v neki voz ter obstrelil neko osebo, ki se je vozila v dotičnem vozu. Šele vojaštvo je moglo zabraniti nadaljna nasilstva. — V severnem delu dežele so se pa skušali upreti vojaki. Nameravali so s silo odstraniti sedanjo vlado ter zopet poklicati na prestol izgnanega kralja. Zaprli so več upornih vojakov, ki se bodo morali zagovarjati pred vojnim sodiščem.

Rusija in Kitajska.

Med Rusijo in Kitajsko je veliko napetje. Ker Kitajska ni hotela ugoditi nekaterim opravičenim zahtevam Rusije, tedaj je Rusija zahtevala, da se ji na vsak način ugoditi. Kitajska je pa mislila, da je

ruska vojska slaba in da se ne bo mogla braniti pred napadi kitajske vojske. Toda Rusi so na rusko-kitajski meji že pripravili svoje vojaštvo in vse je pripravljeno, da udarijo. Posebno navdušen za vojno je kitajski vojni minister, ki je mnenja, da je kitajska vojska popolnoma pripravljena za vsak slučaj. Po našem mnenju se bo ta kitajski vojni minister skoraj gotovo precej vračunal.

Razgled po Kranjskem

r XXX. občni zbor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani«. V četrtek, dne 16. t. m., se je vršil ob mnogobrojni udeležbi XXX. občni zbor »Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice« v pisarniških prostorih »Zadružnega doma«. Predsedoval je predsednik zadruga g. Ivan Knez. — Iz poročila ravnateljstva posnemamo sledeče: Računski sklep izkazuje za leto 1910, kot 30. upravno leto, K 172.560.42 čistega dobička. Upravnega premoženja je imela zadruga ob bilanci za preteklo poslovno leto K 19.956.352.59, denarni promet pa je dosegel svoto K 99.443.166.32, ter se pomnožil v primeri s prejšjim letom za K 16.327.045.21. Stanje hranilnih vlog je znašalo dne 1. januarja leto 1910 19.287.760 kron 23 vin. Rezervni zakladi znašajo K 507.354.39, ter presegajo tedaj svoto pol milijona kron. V načelstvo so bili soglasno voljeni sledeči gospodje: Za predsednika g. Ivan Knez, veletržec in posestnik v Ljubljani, za podpredsednika g. Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani; Josip Lenč, veletržec in posestnik v Ljubljani; Ivan Mejlač, trgovec v Ljubljani, in Anton Pogachnik, posestnik in župan v Spodnji Šiški, odborniki. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni: Franc Jarec, veleposestnik v Medvodah; Avgust Jenko, hišni posestnik v Ljubljani, in Alojzij Vodnik, hišni posestnik v Ljubljani. — Trideseto leto delovanja tega uglednega denarnega zavoda je pokazalo, kaj zmora odbor, ki ima zmisel za pravo gospodarstvo. Od malih in skromnih začetkov se je povzpela ta posojilnica do čez pol milijona kron rezervnega fonda, kar gotovo spričuje, da je denar v tem vzornem zavodu popolnoma varno naložen. Letošnje leto je bilo zelo ugodno. Čeprav so pri nas vladale tuptam zelo nezdrave in neugodne razmere, se je »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice« prav lepo razvijala in jako uspešno delovala. Če vpoštevamo samo čisti dobiček za to leto, ki znaša okroglo 173 tisoč kron, tedaj moramo priznati, da je bil uspeh letošnjega leta prav zelo lep. Mi želimo, da bi se »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice« še nadalje tako razvijala in jo priporočamo našim kmetovalcem.

r Vlagatelj »Glavne posojilnice v Ljubljani.« »Glavna posojilnica« je od 13. februarja letos v konkurzu. Za vlagatelje je zdaj važno, da se ravna po konkurznem oklicu. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani je pozvalo vse, ki se hočejo lastiti kake pravice kot konkurzni upniki, da naj oglasijo svoje terjatve, tudi če teče o njih pravda, do 30. aprila 1911. pri istem sodišču po predpisu konkurznega reda ter da naj predlagajo pri naroku za likvidovanje, določenem na 16. maja 1911 njihovo likvidovanje in ugotovljenje vrste. Vlagatelji »Glavne posojilnice« morajo torej oglašiti svoje vloge. Ker pa mnogi vlagatelji prebivajo daleč ali pa tudi ne vedo, kako je treba postopati, zato sta jim priskočila na pomoč »Mestna hranilnica ljubljanska« in »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice«. Kdo ima torej kako vložno knjižico »Glavne posojilnice«, ta jo naj takoj pošlje »Mestni hranilnici ljubljanski« ali pa »Kmečki posojilnici ljubljanske okolice«, ki bosta vse sami preškrbeli pri deželnem sodišču. Vlagatelji na tak način nimajo nič stroškov in so brez vse skrbi, ker bo »Mestna hranilnica ljubljanska«, oziroma »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice« zahtevala vse vloge z obrestmi vred, kadar se bodo izplačevale. Vlagatelji »Glavne posojilnice« naj se torej v tej stvari obračajo do teh dveh posojilnic, ki jim bosta z dobrim svetom vedno v pomoč. »Mestna hranilnica ljubljanska« je dobila do zdaj že od 200 vlagateljev knjižice »Glavne posojilnice«, ki imajo skupno vrednost več kot 350.000 kron, pa tudi »Kmečka posojilnica ljubljanske okolice« je dobila že veliko število vložnih knjižic »Glavne posojilnice«, kar je najboljši dokaz, da imajo naši rojaki širom slovenske domovine in širom sveta, koder prebivajo, popolno in neomejeno zaupanje v ta dva zavoda. Kdaj se bode od konkurznega sklada »Glavne posojilnice« dobilo kaj denarja, tega ne vemo in ne moremo določiti danes in se bo to že o pravem času javno razglasilo.

r Lahko vprašanje je, kako napraviti dobro kavo. »S Kolinsko kavno primesjo« vam bo odgovorila vsaka pametna gospodinja. Kajti o tem ni danes nobenega dvoma, da je »Kolinska kavna primes« med vsemi najboljša, in zato si je že povsod pridobila naklonjenost. Izvrstna pa je zato, ker se izdeluje iz najboljših surovin po načinu, ki je v dolgoletnih izkušnjah do dobrega preizkušen in se je obnesel kot najboljši. In če kupujete Kolinsko kavno primes, imate tudi prijetno zavest, da podpirate domačo industrijo, kajti Kolinska tovarna je domače trgovsko podjetje, ki z izdatnimi doneski podpira vse naše važne narodne institucije, v prvi vrsti našo »Družbo sv. Cirila in Metoda«.

r Semenij v Horjulu. C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani poroča: Ker se je pojavila na Vrhniki kužna bolezen na gobcu in parkljih pri parkljati živini in se je bati razširjenja te kuge, prepovedu-

je se na podlagi § 24, točke 5 zakona zoper živinske kuge iz leta 1909, drž. zak. št. 177 živinski semenj v Horjulu dne 27. marca 1911.

o Dolenjske novice o

d Tomišelj. Dokaži mi, lažnjivi dopisun »Domoljuba«, da jaz ne izpolnujem svojih stanovskih dolžnosti! Zakaj me ne naznaniš višji šolski oblasti? Grozdje ti je prekislo, kaj ne? Zato si se skril in denunciraš zahrbtno. Ako si poštenjak in govoriš resnico, pridi s polnim imenom na dan. Seveda, to bi bilo za te in tvoje privržence kajne, da bi jaz zahajala v tvojo družbo, ki se zbira v šnopsariji župana Sveteta, tako si namreč ti krstil tomišelske gostilne in tam klicala liter za litrom na mizo, trobila večer za večerom v vaš rog, udrihala čez liberalce, napredne časopise, gospoda župana in mater županjo in druge klerikalne veljake povzdigovala v deveta nebesa. O, potem bi bila pa vzorna, vestna učiteljica, čeprav bi zanemarjala pouk, poučevala na teden manj ur kot je predpisano, pijančevala, prihajala v poznih ponočnih urah sladko ginjena domov. Ah, dopisun, kaj neda, to bi bilo potem življenje. Zato pa ne izpolnujem svojih stanovskih dolžnosti, ker nočem biti slepo orodje. No, pa saj imate v svoji sredi samega g. nadučitelja, zadovoljite se z njim. Ti nizkotni dopisun mi očitaš, da sem skoraj vsak teden bolna. Dokaži mi to, lažnjivec! Kdaj pa potem učim? Ali te ne oblije rdečica sramu, ko lahko čitaš iz pogledov, da te vse obsoja radi tvoje nizkosti in lažnjivosti? — Ti dopisun, ali si že pozabil, da je bilo sklenjeno v seji krajnega šolskega sveta, da se prepove poučevanje cerkvenega in mojega petja? Po dolgem potikanju so pa kar zopet prihrumeli v šolo cerkveni pevci. Vprašaj no g. nadučitelja, kako izpolnuje te določbe, zaukaze? Mi imamo pa svojo sobo in svoj glasovir. Učimo se in pojemo, kadar se nam ljubi, tebe gotovo ne bomo vprašali. Tudi moj oče ti leži grozno pri sreč. Ah, blagor meni, ko imam krög sebe tako dobre ljudi, kot si ti, dopisun! Povej no, koliko si mu pa še dal ti in tvoja kompanija? Ti ga ne živiš, ne skrbiš zanj, mu ne daš ničesar, ergo tudi nimaš ničesar ukazati. Ko bi trobil v tvoj rog, pod solncem ne bi bilo boljšega človeka, kot moj oče. — Da, pa hodimo k maši v tomišelsko cerkev, pa primi župnika, ker nas je iz cerkve signal, ko mi je pismono sporočil, da nisem vredna še nadalje hoditi in tudi starši ne, ker smo vsi trije enaki. Vidiš, lažnjivec, tako je in nič drugače. Kaj pa to, v vasi je mož, ki že deset let ne hodi v to cerkev samo radi župnika. Jeli to izvrsten dušen pastir, ki pase svoje ovčice na tako vzoren način. — Dalje mi napoveduješ, da bodem morala iti iz šolskega stanovanja, dobro, kam pa? V vasi ni enega stanovanja. Mar meniš, da bom

ložirala na cesti ali pa mogoče v kakem svinjaku? In če nimam jaz stanovanja, ga tudi druga učiteljica ne bo imela. Capito! Dolgo sem potrpežljivo prenašala udarec za udarcem, a sedaj je tudi moje potrpežljivosti konec, dokazala bodem pa jaz nasprotno, kdo je tisti, ki zanemarja svojo stanovsko dolžnost. A vsa zahvala gre tebi, lažnjivi dopisun. — Tomišelj, 21. marca 1911. — Marica Žgur, učiteljica.

d Tomišelj. Ni vredno, da bi odgovarjala ostudnemu dopisunu »Domoljuba«, ker si pa nagromadil toliko laži v zadnjem »Domoljubu«, evo ti odgovora. Res je pri nas jako veliko mož, ki so naprednega mišljenja in ti možje verjamejo vse, ako so prepričani, da je resnica in tudi evangelj verjamejo, gotovo bolj kot dopisunče »Domoljubovega« skrupcuala. Dopisun se je obregnil tudi ob našo hišo, češ, da je Čitalnica. Res je, da čitava napredne časopise in to pa brez ozira na vas, dopisun. Pa praviš, da rodi to slabe sadove. Pri nas je to čisto izključeno, kajti najmanjšega dokaza nimate za to. Predbacivaš nama revščino, no, res nisva bogata, a po svojih močeh sva skrbela za umrlo ženo-mater. Ako ste pa bili dopisun in tvoji pristaši res tako skrbni, pa bi bili prišli že takrat s svojim usmiljenim srcem na dan. Po toči zvoniti ne pomaga nič! Tebi, dopisun, pa rečeva, da imaš jako dolg, obrekljiv jezik. Radi najinega prihranka si lahko ti in tvoji kompanjoni brez skrbi. Vas ne bova prosila miloščine, akoravno bi jo mogoče potrebovala. No, pa beraška palica je vsakemu zapisana in menda tudi osebi »Domoljubovega« dopisa. Radi komandiranja vedi dopisun: mi hočemo le mir pred tabo in tvojimi, nasprotno pa hočete vi gospodariti kot kak turški paša. O grozljivih pismih se pogovorimo pri zeleni mizi. Mi ne potrebujemo nikake voditeljice, mi delamo po svoji lastni pameti, seveda pri vas je to drugače, ko ima vso odločilnost le eden, drugi so pa sami kimavci. Poveva tudi, da gdčna. učiteljica ni delala liberalne politike in je tudi sedaj ne dela. Pač pa dela župnik raz leco prepir med svojimi farani s tem, da vedno hujska proti naprednemu časopisju. A obenem je pa to zelo dobra reklama za napredno časopisje, ker se ljudstvo čimdalje bolj zanima za njih vsebino. Jako vam je napoti oče gospodične učiteljice. Seveda, ker vam večkrat kako grenko, resnično pove. Resnica v oči bode! Seveda vam tudi ni prav, ker je tako lepo preskrbljen za svoja stara leta pri svoji hčerki. Le premislite nekoliko četrto božjo zapoved, vi kot pravi patentirani katoličan, pa bosti izprevideli, da postopa gdčna. učiteljica popolnoma po četrto božji zapovedi, ker skrbi za svoje onemogle starše. Kako nizkoten si ti, dopisun, da predbacivaš gdčni. učiteljici, da je skoro vsak teden bolna in ne more učiti, ter da ne izpolnuje svoje stanovske dolžnosti. Zalučava ti v obraz, da si lažnjivec! Kadar boš pa ti dopisun bolan, pa naredi re-

kurz do boga. Ako si poštenjak, ne skrivaj se pod krinko poslanske imunitete, temveč pridi s polnim imenom na dan. — **Tomišelj**, 18. marca 1911. — **Juri Janežič** in **Peter Janežič**.

d **Golo**. Te dni je peljal posestnikov sin Ivan Milavec les iz gozda. Spotoma se je prevrnil voz in si je fant zlomil desno nogo.

d **Šmartno pri Litiji**. Na popravek v »Slovenskem Domu« z dne 10. marca 1911 bodi povedano nad vse smešnemu županstvu brez podpisa (gotovo se niste upali g. župan podpisati, kajti laž ima kratke noge) sledeče: 1. Res je, da je bilo v proračunu za leto 1911 — **4816 K primanjkljaja**. To tajiti je podla laž, nabito je bilo na občinski deski celih **osem dni**. — Priče so na razpolago, ki so čitale dotični dopis! Pod točko 2. pa isti pisec popravka županstvo po zobeh tepe, rekoč, res je, da bodo morali plačevati posestniki občine Šmartno policaja, zakaj pa hodi policijske ure napovedovat tudi v bližnje vasi? Tudi naj enkrat natančno pove županstvo, pod katerimi pogoji ga bomo plačevali samo Šmartno-Ustje? — Vas Ustje bode ravno tako plačevalo, kot Šmartno, kjer ga ni niti enkrat videti, še pri klerikalni gostilni ne, ko sedijo božji namestniki, učitelja ter Marijine device v pozno noč! So li to dovolili, ste kaj vprašali posestnike iste vasi? Dekan Matevžek, tajni policaj, ste kar po svoji kosmati vesti storili, da ljudem olajšate 50% občinske doklade ter draginjo, ni to v nebo vpijoč greh?! — Kako sta bila Matevžek in občinski svetovalec »Koce« vneti prvo postno nedeljo za slavne Čuke, nam pove že vsaka najbolj vneti tercijska, ljudje so se zgražali nad tem, kar so uganjali na isto nedeljo (seve pod zaščito bajonetov in policajev, ko se vendar nobeden človek ni zmenil razun par devic), slišalo se je, »sedaj čas molitve in pokore, ne pa pustne norce briti!« — Malokje se vidi na deželi kaj takega, kot so tu napravili; bili so naprednjaki in klerikaleci ter okinčali 11. voz. — Na povabilo je prišel gledat knez Barwin, ter se izrazil, da se ne vidi kmalu kaj tako lepega! A Matevžek je zapovedal policaju, naj pri tem vozu opozori tistega kovaškega mojstra, da ga bode naznanil radi trpinčenja živali. Seve, ker je bil osel na vozu. Ker dotični ni ubogal, poslal je potem tajnega policaja Koceta v Litijo k orožnikom in glavarstvu, da naj oni prepovedo in razženejo korzo, ko se bodo udeležniki pripeljali v Litijo. Pa tudi tam ni bilo uspeha, ker ni bilo nič protipostavnega. — Kako je dekan s palico ljudi iz cerkvenih stopnic spodil? To je bil prizor, kako je po strani vlekel usta, kako se mu je majal debeli trebušček, žal sme vsakteremu biti, kdor tega ni videl! Kako je dekan v obrtni šoli mesto krščanskega nauka, razlagal politiko. Rekel je med drugim, da dotični, ki so plesali na trgu, ki so imeli ženitovanje s korzom vred, da so nečistniki. Sme li že vsak duhovnik ta-

ko delati? Ali ni za njih paragrafa? Želeti bi bilo, da bi prizadeti sodnijsko postopali proti njemu, posebno zato, ker je tudi v nedeljo zjutraj grmel in sipal peklenski ogenj nad nečistnike. Pošvarite rajši kaplančka, da ne bode petkrat na dan letel gledat neko tukajšnjo devico, ter da ne bode v telovadnici samo v hlačkah in srajčki se sukal ter smukal okoli devic, ter da ne bodo otroci raznašavali kaj pohujšljivega okoli. — Kateri ptiči imajo spomladi najpivo mlade? Odgovor bi vedela povedati neki Čuk-devičar in devica iz K... Rešil je neki porednež uganko ter rekel, da Čuki, posebno če je še zajčja kri primešana! — Kje ste tukajšnji trgovci, da pustite dekanu po cele vagone žindre in koruze prodajati. Ima li dovoljenje za to? — Kaj je bolj pohujšljivo: pustni korzo brez mask, da je smel vsak otrok videti, ali igre na »Ljudskem odru, da ne sme nobeden izpod 16 leti, ne fant ne dekle, iti gledat? — Rešitev tega prihodnjič.

d **Devica Marija v Polju**. V noči na 15. marca se je pri nas utrgala žica telefonske zveze. Žica se je zamotala med druge žice in potegnila električni tok nase. Drugo jutro je hotel 13letni kajzarjev sin Ivan Mihelič čez cesto. Pri tem pa je prišel v dotiko z žico. Električni tok ga je vrgel na tla in je dobil deček precej težke opekline.

d **Ponoviče pri Litiji**. Na žagarja Paolo je padel kup desk in mu zlomil levo nogo.

d **Vače**. Koliko je pomagal Krekov shod, smo videli na volišču 21. t. m. Ta dan je naš kaplan zapisal v svojo življenjsko pratiko med usodepolne. Od hiše do hiše je agitiral za nekega Vehoveca. Toda s tem še ne bo ubil Sokola in Gasilnega društva. Naši vrli naprednjaki so oddali prazne glasovnice, katerih smo videli cel kup na mizi. Iz usmiljenja je prišel tudi kaplan v volilno komisijo, nakar je že prej izvoljeni član komisije, predsednik Sokola, g. Rado Kozjek, vstal in izjavil, da ne mara s kaplanom sedeti pri isti mizi. Na njegovo mesto je prišel Mrva. Kaplan je delal pri mizi kisle obraze in globoke vzdih, ker ni nič dobrega pričikoval. Župan mu je moral svetovati, naj se mirno uda v svojo nemilo usodo. Ko je bil naznanjen izid volitve, so se klerikaleci s kaplanom vred poskrili. Klerikalcem je pri nas odzvonilo.

Napredenkmet.

d **Karmelj**. V tukajšnjem premogokopu se zgodila nesreča. Skala je padla delavcu Josipu Mevžljju na roko in mu zdrobila palec.

d **Iz Št. Jerneja na Dolenjskem**. Nekdo, ali bolje povedano, neki na šentjernejske fante jezen človek, je v zadnjem »Domoljubu« kihnil. Zdelo se mu je menda potrebno, razrušiti mir in poskusiti ustrahovati nepokorne fante. Seveda je to delo zaman. Pred kratkim smo ustanovili svoj klub, katerega pa hoče nekdo s tem, da

blati fante, uničiti. To pa ta z mečem sovraštva opasani junak zastoj poskuša. Ker nam klerikalni poslanci že toliko časa obetajo železniško progo Brežice-Novomesto in ker nismo z njihovo pomočjo nič dosegli, izvršili smo jo na pustni torek sami in sicer z največjim uspehom in zadovoljnostjo Šentjernežčanov. — Odgovoriti pa moramo na »Domoljubov« izzivalni dopis, ki izhaja iz nekega izobraževalnega društva in v katerem se nas titulira s klubom pustnih šem in ponočnjakov! Mi na take umazane in podle napade nočemo odgovarjati, ker je to pod našo častjo. Dopis se sam obsoja. Naše društvo je zabavno in se ne vtika v politične boje. Ker so pa klerikaleci edinole za kako pretepavanje in priduševanje, tedaj je popolnoma naravno, da niso in ne morejo biti člani našega kluba. Mi se klerikalnih napadov ne bomo strašili, temveč pojdmo svojo pot naprej. Naša mladina, naši fanti morajo potom izobrazbe priti do prepričanja, da je klerikalizem ona pošast, ki brani, da se naš narod ne more tako razvijati, kakor bi se moral. In če bo mladina prišla do tega spoznanja, tedaj je bodočnost naša.

d **Št. Rupert**. V torek, dne 21. marca smo volili novega poslanca za deželni zbor. »Dani se,« so rekli nekateri volileci, kajti brez vsake agitacije je dobil mož-klerikalec Mandelj 102 glasov, novopečeni klerikalec Vehovec pa le 225 glasov. Nekaterim osebam v Št. Rupertu, ki nimajo drugega dela, kakor da opravljajo in obrekujejo mirne in dostojne ljudi, za danes samo opomin. Več prihodnjič, če ne bo mir. Razume se, da so dotične osebe pod okriljem klerikalcev. »Sračje gnezdo« ni močno dovolj, da bi se ustavilo gotovim viharjem! Vsak pometaj pred svojim pragom! Držite se tega gesla, da se izognete neprilikam. Za danes samo toliko, gradi-va je mnogo, torej mir in dostojnost.

d **Raka**. Ni naš namen komu krivico delati. Vendar pa moramo omeniti, da imamo pri nas župnika Jožeta Borštnarja, ki je sicer drugače dober in pohleven pastir, ki ima pa eno slabo navado, da jako tiho govori. V cerkvi se ga sploh ne razume. A prvo postno nedeljo, ko so prišli v pastirskem listu časopisi na vrsto, je pa povzdignil svoj slabi glas tako, da je odmevalo po vsih kotih rohnenje zoper napredne časopise. Mnogi so se zgražali nad tako pridigò, ki spada bolj v kako beznico, nego v cerkev. Škofu se pa tem potom zahvaljuje-mo za obilno reklamo. Ljudje si hočejo ogledati te »nevarne« časopise. Priporočamo Račanom, da prav pridno čitajo napredne časopise, posebno pa naš priljubljeni »Slovenski Dom«. To bo najboljši odgovor na škofovo hujskanje.

d **Škofljica**. Na tukajšnji postaji je odkočil delavcu Ivan Skubicu kamen v levo oko in mu je je težko poškodoval.

d **Črnomelj**. Dne 13. marca so našli na pašniku v bližini Bojanec 82letnega samskega Mateja Vardjana iz Dolence v

adlešiškem okraju mrtvega. Ker ni bilo na mrtvem nobenih znakov nasilja, so ga prepeljali v mrtvašnico v Adlešice in dne 16. marca pokopali.

d Kočevje. Na parni žagi Tamborini zaposleni žagar Anton Zbašnik je padel pred kratkim med delom na vroči parni kotel in dobil težke opekline.

o Gorenjske novice o

g Iz Moravč. V nedeljo, na praznik sv. Jožefa, praznoval je naš vrli mož gospod Šlibar, posestnik, krojaški mojster itd. v Moravčah, svoj god. Na predvečer priredilo mu je »Moravsko pevsko društvo« podoknico. Našemu značajnemu, od vsega ljudstva čislane mu možu, kličemo: »Na mnoga leta!« — Isti dan se je vršil občni zbor »Gasilnega društva«. Udeležila se ga je večina članov. Načelnik pozdravi navzoče in izreka zahvalo njim, ki niso gasilci v besedah, temveč v dejanju. Neki član tega društva, ki mu ni mar za občni blagor, se sramuje svojega očetovega imena. Hotel je biti »frakar« in ljudstvo mu je dalo častno ime »U-čukar«. On pa neče biti ne to, ne ono. Na vabilo, ki se mu je poslalo za zborovanje, se je lastnoročno podpisal z »Ne - ne«. Ko smo čitali ta podpis, smo spoznali, kam privede človeka klerikalna korajža. No, ime, ki si ga je izbral mož sam, mu bo ostalo, dasiravno bi mu svetovali po vsej pravici, naj raje sprejme lepo doneče ime »Ia - ia«.

g Iz Prekra pri Moravčah. Mežnar in kaplan, to sta dva, ki »pašeta« skupaj. — Mnogokrat pa je mežnar pametnejši in svobodnejši kot kaplan. Mislimo, da vsak človek sam dobro ve, v kateri gostilni se mu najboljše postreže. Seveda, za našega lepega in vedno sladkega kaplana (gospod rad deli eukreke) ni po volji, če gre mežnar, ki spada pod moravško faro, v kako drugo gostilno, kot k »Ne - ne - tu«. »Kaj boš hodil v to »umazano Kavkovo gostilno«, je nahrulil kaplan mežnarja, ki se je hotel pokrepčati v imenovani gostilni. No, pa mežnar že ve, kdo je bolj umazan, kaplan ali gostilničar, in je zapustil svojega gospoda ter zavil po svoji stari navadi tja, kjer je vsak gost dobro postrežen. Gospod »Ribničan«! Zakaj ga pa niste povabili seboj na »malco«? — Take kaplane je treba poznati. Dajo radi iz rešeta pit' in iz fin-gerta« jest', posebno takrat, kadar so tako-le v mesečnih nočeh malo zaljubljeni. — Noč ima svojo moč! A kako za vas, gospod kaplan, vemo tudi mi.

g Brdo. Tam je prišel sin neke posestnice tako napit domov, da so ga sosede na cesti pobrali in nesli domov materi. Mati je ukazala do nezvesti pijanega sina položiti na listje v hlev, zjutraj so ga pa našli mrtvega v listju ležati. Ker sta mati in sin živela v večnem prepiru, nastal je sum, da je mati sina v spanju zadušila. Mater so zaprli, a sina je sodna komisija pustila ob-

ducirati. Baje so zdravniki različnega mnenja.

g Radomlje. Osemnajst mesecev stari posestnikov sin Fran Zbaničnik je padel dne 17. marca s peči in si levo nogo težko poškodoval.

g Sora. Dne 12. t. m. je prišel k nam v Soro neki gospodič iz Ljubljane, ki je trdil, da je načelnik ljubljanskih Čukov, in hotel tukaj imeti govor. Govoril je, kolikor je vedel in znal, ter se močno žalostil, ker je bilo med poslušalci le malo fantov, katere bi mogel vloviti v svoje mreže. Zato pa je začel pri dekletih, v katere je stavil večje upe. Nagovarjal jih je, naj one razvijejo agitacijo pri svojih fantih za omenjeno društvo. Prepričani smo, da tako čukanje ni imelo nikakih uspehov. Ustanoviteljem takih društev pa svetuje mo: namesto da bi se vedno na taka društva mislilo, namesto da bi se krvavo prisluženi denar za tako klerikalno gonjo skozi okno metal, naj bi se raje nabrala sredstva za požarno brambo ter ji kupilo tisto orodje, ki je potrebno za ta težki in požrtvovalni posel. Večkrat bi se morale vršiti gasilske vaje, da bi se lahko v resnem trenutku redno in uspešno nastopalo.

g Ihan. Dne 10. t. m. ob petih zjutraj je izbruhnil ogenj na kozolec posestnika Frana Vodnika. Kozolec je pogorel do tal. Za vzrok se ne ve. Škoda znaša 400 K.

g Škofja Loka. V ponedeljek popoldne so se zbrali zunaj Škofje Loke na nekem travniku fantje ter pili žganje. Ko so se okrog šestih zvečer vračali domov, so se sprli in delavec Ivan Jemc je potegnil nož ter zabodel Ivana Martelaka v vrat. Martelaka je obvezal okrožni zdravnik in so ga oddali potem v domačo oskrbo.

g Žminj pri Škofji Loki. Posestnik Anton Šubie in hlapec Lovrenc Ramovš sta popivala v neki gostilni. Šubie si je izmislil pri tem neko nevarno šalo. Vzel je požirek špirta v usta in ga brizgal na Ramovša, obenem pa špirit zažgal. Vsled tega je dobil Ramovš opekline po celem obrazu, kar pa Ramovšu še ni bilo prav. Spravil se je na Šubie in začela sta se ruvati. Končno pa je Šubie strgal Ramovšu še vso obleko z života.

g Gorenja vas. Naše gasilno društvo je imelo preteklo nedeljo svoj redni letni občni zbor. Razveseljivo je slišati, kako dobro se je društvo razvilo tekom svojega obstanka. Zlasti v preteklem letu je bilo društvo zelo delavno; nabavilo si je dvokolesno brizgalno in stezalno lestvo, v letošnjem letu pa namerava narediti hidrant pri novem vodovodu v Gorenji vasi. Kljub temu, da je društvo neobhodno potrebno za vse, so vendar pri nas nekateri ljudje tako kratkovidni, da nočejo kazati proti društvu tiste naklonjenosti, kakor bi bilo treba. — Ker lansko leto društvo zavlajo raznih zaprek ni moglo slaviti svoje 10letnice, se bo priredila letos poleti v ta namen večja slavnost. — Odbor je sestavljen tako: Václav A. Paleček, načelnik; Iv. Pin-

tar, podnačelnik; Fr. Ks. Jelovčan, tajnik; Jak. J. Jezeršek, blagajnik; Mat. Inglič, Pavel Oblak in Franc Osredkar, odborniki; Jožef Ferlan in Anže Fortuna, namestnika.

g Dražgoše. Poročilo o zadnjem predavanju v katoliškem izobraževalnem društvu je dalo znanemu resnicoljubu povod, da v »Slovenec« na vse pretege hvali napredek tega društva, o katerem je pa znano, da nima niti polovice toliko polnoletnih udov kot črk v naslovu. S par izjemami so same tercijalke in otroci. O bralnem društvu pravi hinavsko, da ne ve, ali je liberalno, ali socijal - demokratično. To kaže njegovo puhloglavost, če še tega ni pogruntal, dasi je bil par let njegov član. Da ne bo revež v dvomih, mu povemo, da ni ne eno, ne drugo, ampak narodno in da vzgaja svoje člane k zavednosti in k samostojnemu mišljenju. To društvo je vršilo že svojo nalogo z uspehom, še predno je prišel on na Jelovico v Dražgoše. Zato se ga tudi udje ne sramujejo kot klerikalci svojega, katerim se mnogim zdi največje zasramovanje, če jim kdo reče, da so pri katoliškem društvu. Ker je o dopisniku že davno znano, da se dvakrat zlaže, če enkrat odpre usta, se ni čuditi, če pravi, da so nedavno trije Štupičevi pristaši motili s petjem neko predavanje. Ali je bil morebiti »fajmoštrov bal« tisto predavanje? Takrat so res nekateri fantje zapeli po stari navadi sredi vasi, kar bodo še, kadar se jim bo zljubilo. Seveda, fajmoštrove mandelce je jezilo, ker oni ne znajo tako zapeti, in njih pevovodja je začel skovikati po svoje. Napredni fantje pa niso pomislili, da sova ne zna drugega kot skovikati in so mislili, da se nekdo norčuje iz njih. Tako se je pričel mali prepir, pri katerem sta bila posebno korajžna dva farovška petelina, menda zato, ker sta imela vsak svojo kokljo pri sebi. Ta prepirček na pustno nedeljo o polnoči pa je klerikalni zavijon pretvoril v motenje predavanja. Res, znati se mora, je rekel tisti, ki je kravo s svetom drl. In še se dobe lahkoverni ljudje, ki takemu lažnivcu verjamejo.

g Iz Javorij pri Poljanah. Malokdaj se kaj sliši od nas, še manj pa zvemo mi kaj in kako je med svetom. Kaj se godi, kaj delajo ljudje, se že kaj pripravlja za vojsko. Nekaj slišimo, da bi kmalu sedaj spomladi Pijemontezarji udarili čez mejo. Kako pa moremo izvedeti, ko je tu pri nas še veliko ljudi, ki ne znajo še brati. Vse novice, ki zvemo, so te, ki jih nam pove ob nedeljah župnik na prižnici. Pa še to ni bogve kaj. Največkrat nam oznanja razna darovanja, ali ofre. Zdaj za škofove zavode, zdaj za papeža. Bolj potrebno bi bilo, ko bi bil malo bolj vnet za domačo faro in cerkev. Pri cerkvi je treba več poprav. Ni treba, da bi mi kmetje dajali denar za one, ki ga imajo na kupe, ko ga doma krvavo potrebujemo. Kaj se če! Kmetje smo že taki. Nobenega nimamo, da bi nam to in ono razjasnil in povedal. Dru-

gega časopisa, kakor »Domoljuba« skoraj ni k nam. Bog ne daj, da bi prišel kak »Slovenski Dom«. Našemu fajmoštru kar slabo pride, ko ga zagleda. Naš fajmošter ima pri nas pošto. In če mu ni kaj všeč, pa kar nazaj pošlje, ali pa raztrga. Ljudje to pripovedujejo. Pa vseeno beremo »Slovenski Dom«. Iz njega izvemo, kako po katoliško vlečejo ljudi razni fajmoštri kaplanje, poslanci itd. Med njimi je, seveda tudi naš poslanec Čočov France. Zadnji čas se je začelo tudi pri nas nekaterim zdeti, da ni vse tako, kakor bi moralo biti. Veliko takih ljudi ni, pa nekaj jih je le. To smo tudi videli zdaj, ko so razdelili našo občino, kako salamensko so nas očigavili in naredili, za kar mi nikdar nismo bili. Vse prošnje in prepričevanja niso pomagala. Zgodilo se je, kar sta hotela Tominc iz Lovskega brda in Dobenčan. Ljudje so se jezili, seveda ni nič pomagalo. Govore nekaj, da bo v nedeljo ali enkrat zdaj shod. Če bo res, ne vemo, ker nismo v prevelikem farovškem prijateljstvu. Župnik že ve, saj bo on vse komandiral. Nekaj se sliši, da bo prišel neki Jane ali Jare, bojda je profesor v Ljubljani in menda tudi naš poslanec. Kaj nam bo vse povedal, še ne vemo. Gotovo nam bo obetal ceste, železnico, ki bo prišla po Luši in bogve kaj še vse. Mi, ki take tiče že malo poznamo, že vemo, koliko je dati na take obljube. Sami se lepo pasejo in debele ter spravljajo denarce z našim fajmoštrom vred na račun ubogega in nevednega kmeta. Pravijo nekateri, da bo Jare naredil, da se bo naša šola, ki jo imamo komaj nekaj let, izpremenila v nekakšno hribovsko šolo, da bi otroci samo dvakrat hodili na teden v šolo. Komaj smo prišli malo naprej, da malo gledamo in že silimo nazaj v temo. Kaj se pa morejo otroci naučiti, če bodo tako malo hodili v šolo. Saj smo vendar zadnji čas prišli malo naprej, da ni več tistih pobojev, kot so bili pred leti, ko so vsako leto najmanj enega ubili. In tudi drugače gre vse, če tudi počasi, naprej. In dandanes ko gre vse po svetu, kakšen revež je ta, ki nič ne zna. Je že res, da imajo iz nekaterih vasi otroci hudo pot in da se mora takim kaj izpregledati, da bi pa šolo dejali v nič, to pa ni pametno in se ne bomo mogli s tem pred svetom posebno postavljati. Imeli nas bodo bolj za tepce kot pametne ljudi. Pa kaj je bilo tudi vzrok, da se je naša občina razdelila, če ne nevednost. Če bi bili znali moške brati in misliti, pa bi se Tomincu ne bilo posrečilo na tak zvit način zapisati. Radi verjamemo, da bo to všeč kakemu fajmoštru, pa tudi takim poslancem, ki zdaj zahajajo k nam, da bi ljudje ostali neumni in vse imeli za sveto, kar se zgodi v farovžu. Pojdimo naprej za pametnejšim in ne nazaj, bo veliko bolje za nas in verjemimo le to, kar je res, pa magari če nam tudi katoliški poslanci obetajo in nam govore.

g Kranj. Dne 17. marca je tu umrl vpokojeni cestni mojster Martin Kušlan

v 90. letu starosti. Umrli, rojen v Gorenji Planini pri Postojni, je bil leta 1841. asen-tiran k 17. pešpolku. Leta 1843. je postal poddesetnik, dve leti pozneje korporal, čez leto dni četovodja in končno v letu 1849. narednik. Kot vojak je služil devet let, 4 mesece in 6 dni, ter se je udeležil v letih 1848. in 1849. bojov v Italiji in na Ogrskem. Pri trdnjavi Komorn je bil njeg-ov polk razbit ter preganjan od sovraž-nika. Tudi polkovna zastava sama je bila v največji nevarnosti. Takrat pa je bil Kušlan tisti, ki se mu je posrečilo, s svojo hrabrostjo, prisotnostjo duha in krepko vztrajnostjo, rešiti zastavo. Snel jo je z droga ter jo ovil pod obleko okoli telesa, skril se v močvirju v nekem parku, med tem ko so sovražne čete naokoli preganja-le njegove tovariše. Dva dni je bil v tem nevarnem položaju; še-le tretji dan se mu je posrečilo, dospeti do avstrijskih čet z re-šeno zastavo. Za ta čin je bil odlikovan z veliko zlato svetinjo za hrabrost. Naj v miru počiva!

g Tupaliče. 37letni čevljar Josip Po-lajnar je hotel nedavno obiskati svojo se-stro in je šel iz Zgornjega Jezerskega na Koroškem čez Tupaliče. Pri neki gostilni se mu je pridružil neznan fant. Pila sta do 4. popoldne in šla potem v Bašelj. Spoto-ma ga je zagrabil fant od zadaj za vrat, ga vrgel na tla ter mu vzel denarnico z 9 K. Napadalec je izpraznil denarnico in jo vrgel stran, potem pa pobegnil v bliž-nji gozd. Neznane je 25 let star, močan in je imel plave brke, podolgast, bled obraz, dobre zobe in je bil obrit. Oblečen je bil v sivo črtano obleko, ki pa je bila že precej obnošena ter je imel zelen klo-buk s širokim trakom.

g Bled. Obrtna zadruga na Bledu pri-redi dne 25. marca 1911 v pisarni zadruž-ne bolniške blagajne na Bledu pomočniško preizkušnjo obrtnih vajencev. Dosedaj so se oglasili sledeči obrtni vajenci: Ho-move Janez, kovaški vajenec pri Josipu Jakopiču, Gorje; Potočnik Miha, krojaški vajenec pri Antonu Maroltu, Bled; Jančar Anton, ključavničarski vajenec pri Ivanu Trillerju, Bled; Kavalar Lovro, ključav-ničarski vajenec pri Francu Sartoriju; Vrabeč Alojzij, kleparski vajenec pri Leo-poldu Lebarju, Bled in Mencinger Jožef, krojaški vajenec pri Jožefu Kiklju iz Boh. Bistrice. — Ako želi še kdo biti izprašan, naj pri obrtni zadrugi na Bledu nemudo-ma vloži prošnjo. Za člane obrtne zadruge plača vajenec za preizkušnjo 6 K, za nečla-ne, t. j. vajence od mojstrov, kateri so iz-ven kraja obrtne zadruge in se zglase k skušnji, se plača 12 K.

g Dragomelj. Pred par dnevi so šli nekateri fantje iz Dragomelja domov. V bližini Podgoric je večkrat ustrelil Franc Bergant iz flobertove pištole in pri tem zadel 18letnega Anona Grčarja v meča, kjer je krogla obtičala in so jo morali po-tem izrezati.

o Notranjske novice o

n Postojna. Tamburaško dramatično društvo »Sovič« v Postojni priredi na praznik dne 25. marca 1911 v dvorani »Narodnega hotela« v Postojni šaloigro v treh dejanjih »Cigani«. Začetek točno ob 8. zvečer.

n Stari trg pri Ložu. V nedeljo, dne 19. marca je zaklal 20letni Ivan Gale iz Dolenjih Laz pri Ribnici, sedaj žagar pri Zakrajšku, 20letnega kamnoseškega po-močnika Lovreta Vrhovca iz Zaklanca pri Horjulu v Špetnjakovi gostilni v Mar-kovcu. Kot so dognale dosedanje izpoved-be, je ubijalec iskal svojo žrtev v družbi Jakoba Petriča z Vrhniške že v neki drugi gostilni in se je izrazil proti nekemu de-kletu, da bo še tisti večer jokala. Pri areta-ciji se je vedel čisto hladnokrvno. Njogo-vega tovariša še niso mogli dobiti. Umor-jeni je bil v par trenutkih mrtev.

n Strmea pri Postojni. Naši vrli Strm-čani so dali prav primeren odgovor na zadnji škofov pastirski list, v katerem hujška škof zoper napredno časopisje. Do zdaj je prihajal k nam samo en »Sloven-ski Dom«, a sedaj jih pa dohaja pet. V 14. dneh je to lep napredek za našo napredno stranko. Strmea je že od nekdanj napredna vas, naprednjaki imamo veliko večino, kar smo pokazali pri zadnjih državnozbornih volitvah. K nam naj se ob času volitve ne pokaže kak tuj klerikalni agitator, ker mu homo pokazali vrata. Kar se pa tiče »Do-moljuba«, so ga pa v naši vasi večinoma že opustili začetkom letošnjega leta, ker ljudem bolj ugaja »Slovenski Dom«, kakor pa »Domoljub«. Sosednje vasi, posnemajte našo vas, držite se naprednega mišljenja ter si naročite »Slovenski Dom«.

n Zareče pri Ilirski Bistrici. V torek popoldne je pri nas začelo goreti. Zanetil je, kakor običajno — petletni otrok. Zgo-rela je k sreči le ena hiša in dvoje gospo-darskih poslopij. Posestnik Kandare ima posebno občutno škodo. Ilirskobistriška požarna bramba je bila kmalu na pogori-šču, a nagajala je nekaj časa brizgalna; sicer se je pa od vseh strani prav pridno gasilo in v nekaj urah je bil ogenj uga-šen.

n Studenec. Posestnik Ivan Štrukelj iz Studenca je vozil dne 13. marca apno domov. Na potu proti Podpeči se je prevrnil voz in Štrukelj je padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo.

Po slovenskih deželah.

š Drakovci pri Ljutomeru. Pri po-sestniku Razlagu sta odvažala delavca Šparovec in Suhec gnoj. V hiši sta opazila na steni viseti revolver. Stuhlec ga je snel, ne da bi vedel, da je nabasan. Pri tem je

ravnal tako neprevidno, da se je revolver sprožil in je strel zadel Šparovca, ki je kmalu nato umrl.

k **Velikovec.** Pretečeno soboto se je na državni cesti, ki drži v Velikovec, ponesrečil hlapec Polutnik. Najbrže je bil malo pijan, ko se je z vozom vračal iz Celovca ter je zaspal. Pri Koprivčevi hiši Na brezah se je konj splašil ter prevrnil voz. Pri tem je Polutnik padel tako nesrečno na cesto, da mu je počila lobanja, vsled česar je v par minutah umrl. Bil je 56 let star in vdovec.

k **Ziblje.** V bližini Zibelj je pred zadnjim velikim snegom izbruhnil gozdni požar, ki je grozil uničiti vse gozdove daleč naokoli. Z nadčloveškim naporom so se trudili ljudje, pogasiti ogenj, ki se je vedno bolj razširjal, toda kazalo je, da bo ves trud zaman. Dva dni in dve noči so gasili in sekali drevesa, da omeje ogenj, vendar pa ni bilo upanja, da bi ga bili omejili. Zlasti ker je začel še pihati močan veter. Tedaj pa je začelo snežiti in sneg je pomagal gasilec, da so obvladali ogenj.

p **Kastav.** Pred par dnevi je vlomil kot hudič oblečen človek v stanovanje več kmetov. V nekem stanovanju je bil navzoč 13letni sin kmeta, ki se je hudiča strašno prestrašil. Ta je dečku zapovedal, naj mu da ključ za omaro, kjer ima oče shranjen denar, sicer da ga bo vzel s seboj v pekel. Preiskal je potem vse omare in predale. Ves prestrašen je sedel deček v kotu; slednjič pa se je ojunčil, zagrabil puško, ki je visela na steni, in ustrelil na hudiča, ki se je mrtev zgrudil. V mrtvecu so spoznali nekega mehanika iz Kastva.

p **Komen.** V petek je rezal 29letni Iv. Lozej s slamoreznico seno. Pri tem je iz neprevidnosti vtaknil roko v zobovje. Stroj mu je odtrgal dva prva člena dveh prstov ter so ga morali zaradi tega prepegljati v tržaško bolnišnico.

p **Doberdob.** V soboto, ko je upravljal posestnik Peric na svojem vrtu nek kanal, se je priplazila k bližnji obzidani globoki jami, polni umazane vode, dveletna hčerka Lavriča in padla v vodo ter utonila. Peric tega še opazil ni in je svoje delo nadaljeval. Čez nekaj časa pa se je ozrl in zagledal v vodi krilce. Mislil je, da jo je kdo tja noter vrgel in jo je hotel potegniti ven. Lahko si je misliti, kako se je prestrašil, ko je potegnil s krilcem iz vode svojo lastno hčerko mrtvo.

p **Ljubinj pri Tolminu.** Pri nas bi se bila kmalu pripetila velika nesreča. Začelo je goreti v podstrešju šole. Neprevidni zidarji so vzdali tram pregloboko v dimnik. Tram se je vnel in začel goreti. Od trama pa se je ogenj razširil na druge gorljive dele, vendar pa ni mogel izbruhniti z vso silo, ker ni imel dosti zraka. Nekateri ljudje so videli že ob 11. dopoldne, da se je valil dim izpod strešnih opek, vendar pa niso mislili, da gori. Še-le ob 4. popoldne so začeli sumiti nevarnost. Šli so v podstrešje, skozi vrata pa zaradi močnega

dima niso mogli, zato so se podali hitro na streho in jo odkrili, da so mogli začeti gasiti. Ko so streho odkrili, je vzplapolal ogenj z vso silo, vendar pa so vrli močje pogasili ogenj tekom dveh ur.

Ameriške novice

a **Rock Springs Wyomings, Amerika.** Tukaj so se začeli naseljevati prvi Slovenci pred kakimi 20. leti, danes jih je pa tukaj kakih 600 ter kakih 100 družin. Slovenci delajo tukaj večinoma po premogovih rovih, da si služijo svoj kruh. Nekaj jih je tudi zaposlenih po prodajalnah in gostilnah kot natakarji. Slovenski prodajalni sta dve in pet gostiln. Z gostilnami smo še dobro preskrbljeni. Večinoma jih je doma iz škofjeloškega okraja. Reči moram, da se Slovenci med seboj prav dobro razumemo. Imamo šest moških podpornih društev in eno žensko in eno izobraževalno, katero nam je priredilo že par lepih iger. — V predpustu sta samo dva stopila v zakonski stan. — Končno pozdravljam vse Slovence in Slovenke širom slovenske domovine, posebno pa slovenska dekleta.

T o m a ž Č a d e ž.

O p. u r e d n š t v a. Prosimo gospoda dopisnika, da nam še večkrat poroča ter nabere med ondrotnimi rojaki novih naročnikov na »Slovenski Dom«.

a **Slovenca ubilo v Ameriki.** V Thomasu, W. Va., je padel rojaku Jožefu Cvetaču plaz kamenja na glavo in je bil na mestu mrtev. Doma je bil iz Notranjske vasi Čelje št. 32. Star je bil 26 let. V stari domovini zapušča mater, očeta, brata in sestro.

a **Slovenske poroke v Ameriki.** Poročila sta se v Jolietu Mat. Bajuk iz Primostka s Katarino Simonič iz Vinjega Vrha; v Wenoni pa Josip Kafil z Jero Ove n. Oba sta doma s Čateža na Dolenjskem.

Pravi in ponarejeni med.

Ponarejanje živil je danes že zelo običajno; čim lažje se odjemalca zmoti, tem obširneje in uspešneje se ponavlja, da pa se s tem poštenemu producentu hudo škoduje, ni treba posebej poudarjati.

Med živila, ki se zelo lahko ponarejajo, prištevati je v prvi vrsti med, to pa le zaradi tega, ker večina odjemalcev ne pozna kakovosti, bistvenih lastnosti naravnega medu; zahteva se le, da je med sladek, in če je vrh tega še lepo svetel, se ga smatra za izvrstnega, in se plačuje tako drago, da presega tri- in štirikratno vrednost. Tak med pa je čisto lahko »pridelati«; treba je čebelar le v obilni meri krmiti sladkorno vodo, katero preneso v celice in jo, ko se je nepotrebnih del izpuh-

tel, kakor med pokrijejo, goljufivi čebelar pa to potem zvetra in trgovci ga prodajajo kot najfinejši iztrčan med (Schleuderhonnig) za pravi med visoko presegajočo ceno, odjemalci so pa tako nevedni, da tak med na škodo poštenim čebelarjem kupujejo. Poudarjati se pa mora, da se tako ponarejanje ne vrši v majhni meri, ampak kar po vagonih. Ali bi bilo drugače mogoče, da pride vsako leto toliko akacijevga in lipovega medu iz Ogrske, če bi se ne godile lumparije? Res so tam razsežni gozdovi lip in akacij; toda pomisliti se mora, da tam tudi ne teče vsako leto med razdrevja, in da je paša tudi ravno tako odvisna od vremenskih pogojev, kakor pri nas, ko imamo komaj vsako četrto leto res izdatno pašo. Posebno občutljiv je akacijev cvet, ki le potem kaj da, ako je vreme vlažno, mirno, brez vetra, ne mrzlo in tudi ne preveč vroče; kar se pa tiče lipe, se mi dozdašnja vsakoletna pričakovanja do izdatne lipove paše tudi niso uresničila, ampak je bila v lipovem cvetu navadno taka vročina, da je večino cvetja požgala. Na videz imajo taki ponarejalci nekaj čebelnih ljudstev, ker bi sicer bila goljufija le preveč očitna, za odjemalce tujih dežel pa še teh ne potrebujejo.

Kako pa, da v drugih deželah ne teče toliko medu kot na Ogrskem?! V katero trgovino koli prideš, povsod ti je na razpolago ogrski med, in če količkaj pomisliš, boš uvidel, da bi morale potemtakem čebele v brentah nositi med domov! Takih zlatih časov pa menda na Ogrskem tudi nimajo! — Trgovci računajo pri tem seveda z nevednostjo odjemalcev in delajo lepe dobičke; zaradi tega tudi ne dobiš lahko trgovca, ki bi tvoj med prodajal po taki ceni, kakor ponarejenega, ker bi pri prvem premalo zaslužil. Treba pa je nekaj storiti, da se ljudi podučijo; če bodo odjemalci le enkrat razločevali pravi in ponarejeni med, da če bodo le enkrat vedeli, da ima ta trgovec pristno strd, oni pa nezaneljivo, kupovali bodo pri prvem, saj je vendar že vsakemu prirojeno, da bo raje kupil pristno blago, kakor popačeno, če je tudi dražje. Žalibog pa poštenim potom ni mogoče vsako leto toliko pridelati, da bi se lahko vsem postreglo! Mi moramo pomagati našemu poštenemu pridelku do veljave, drugače res ostane čebelarstvo šport, ki je vedno pasiven. Ta naloga pa ni tako lahka, kakor bi si kdo mislil; niti strokovnjaku navadno ni mogoče reči, ali je pokazani mu med pristen ali ne, in kolikokrat sem moral ostati odgovor na tako vprašanje dolžan! Če bi si mogli pomagati z analizo, bi nam bil zakon od 16. januarja 1896 št. 89 iz leta 1897 drž. zakonika jako dobro došel; ta namreč med drugim zahteva, da se odjemalca s popačenim ali ponarejenim blagom ne sme motiti; toda začasno nimamo zanesljivega sredstva ugotoviti, kako se razločuje pravi med od ponarejenega. Za sedaj nam ne ostane nič drugega, kakor odjemalce seznaniti, kake

lastnosti kaže pravi med, bodisi pri uživanju, bodisi pri shranjevanju itd.

Večina ljudi smatra med za ponarejen, če se strdi. To je pa ravno narobe, zakaj pravi med se mora s časom strditi, če pa hočeš, da bo zopet tekoč, postavi le posodo v toplo vodo. Opozarjati pa moram, da ne postane ves med v gotovem času trd in tudi ni ves trd med enak. Jesenski med (ajdov) se n. pr., če je količkaj na hladnem, že v enem mesecu strdi, poletni, n. pr. lipov, ostane še v zimi tekoč; na drugi strani kristalizira nekateri med debelo, tako da izgleda kakor debelejši pesek, nekateri pa fino, in se vidi, kakor rumena maža. Mogoče, da ostane poletni med zaradi tega dlje tekoč, ker ga je solčna toplota že nekaj skuhala? Dejstvo je, da se trdi med v topli vodi stopi in to zopet porabijo večji čebelarji, ki računajo z zgorajšnjim napočnim naziranjem odjemalcev, da pustijo med najprej strditi, in ga potem pri naročilih zopet skuha; zaradi tega ostane tak med potem dalje časa tekoč; koliko pa se s takim kuhanjem medu škoduje, odjemalec ne ve; med namreč izgubi svoj lepi vonj. Toda kaj je večini odjemalcev za vonj? Da je »med« le čist, tekoč in sladak, to zahtevajo, če je pa to kaka godla, za to se ne zmenijo! Ta vonj je značilen za pravi med in lepše ko diši, bolj si lahko prepričan, da je naraven; izvira pa ta vonj od duhtečih evetov in zaradi tega akacijin, ajdov, lipov med lahko takoj spoznaš, če poznaš vonj dotičnega cvetja. To naj odjemalec uvažuje in naj jim bode trdi med ljubši kakor tekoč; zakaj kristaliziran med je gotovo pristen; shranjen mora biti v zraku nedostopnih kozareh in če hočeš, da postane tekoč, postavi ga v toplo vodo, pri čemur se lepi vonj, posebno če je voda primerno mlačna, ne bo izgubil. Seveda pa je časih potreba čakati, in se ne sme zahtevati, da bi se moralo raztopljenje izvršiti že v kratkem času; tudi mora vse stati v toplu prostoru. Mogoče se bodo pri tem ravnanju ustavile na vrhu strdi bele pene, kar pa ne pride dlje v poštev, kakor da se odstranijo.

Daljna važna lastnost pravega medu je poseben okus, ki pri uživanju nekaj po goltaneu popraska. To je mravljinčna kislina, katero čebele strdi primešajo, da postane trpežna in se drži, drugače bi se skisala. Če torej kak med preveč gladko zdrži po grlu, potem bi lahko trdil, da ni prišel, ali vsaj ni ves iz cvetja. Na barvo se ne sme ozirati, namreč ne zahtevati vedno svetle barve, ker ta ni vedno najboljša.

Poudarjati pa moram, da daje vsaka rastlina poseben med glede barve, vonja, okusa in kristaliziranja; najlažje boš spoznal ajdov med, ki je čisto temen, časih skoro črn, in ima oster duh in ravno tak okus; akacija daje lepo svetel, skoro prozoren med, ki ima zelo fin duh in mil okus; lipov med pa stoji glede vseh teh lastnosti nekako na sredi.

S tem sem nekoliko označil lastnosti pravega medu. Prosim odjemalce, naj te vrstice vpoštevajo, naj pazijo, da se ne bo sleparilo njih in poštenih čebelarjev; kupite raje med pri znanem vam čebelarju, kakor nezanesljivega v trgovini; če bode tako ravnali, škoda ne bo vaša, in ste si lahko v svesti, da podpirate dobro stvar.

Z.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 18. marca 1911.

Dunaj: 72, 8, 62, 22, 73.

Gradec: 55, 6, 31, 54, 22.

Dvignjene v sredo, dne 22. marca 1911.

Brno: 49, 30, 33, 55, 29.

Vajenca

za kleparsko obrt v starosti 14—16 let,
sprejme takoj

ALOJZIJ ČADEŽ, klepar,
Poljane nad Škofjo Loko, Gorenjsko.

Nihče se še ni pokesal,
.. ki je kupil pri meni ..

namreč mnoga pismena
priznanja dokazujejo, da
so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank i. t. d.

A. RASBERGER,

Ljubljana, Sodna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Za živinorejce

priporočena

klajno apno, redilni prašek za konje,
govejo živino in svinje. Fluid za
konje, grenko sol, zmlet kolmoš,
encijan i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč
in strupov za lovske in tehnične namene

v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Pozor, kupci!

Proda se radi boležni na Notranjskem

zidana žaga na turbino

Zraven je hiša, 4 prostori in poleg veliko skladišče za les, nanovo nasajen vinograd, kjer se pridela 15 do 20 hl vina. Pred žago travnik. Lega lepa, poleg državne ceste pol ure od železniške postaje. Cena K 6300.— Kje, pove upravništvo »Slov. Doma«.

40

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	96
1 „ „ „ II. „ . . .	1	40	1	90
1 „ „ „ III. „ . . .	1	16	1	80
1 „ telečjega mesa . . .	1	80	2	00
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	70	2	20
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	2	00	2	40
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 „ kozličjega mesa . . .	2	00	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	70	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	60
1 „ masti prašičje . . .	2	16	2	20
1 „ slanine (špcha) sveže . . .	1	70	1	90
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	00
1 „ sala . . .	1	90	1	96
1 „ surov. margarinskega masla . . .	1	92	2	—
1 „ kuhan. margarinskega masla . . .	1	90	2	10
1 jajce . . .	—	05	—	06
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 „ čajnega surovega masla . . .	2	87	3	10
1 piščanec . . .	1	60	1	90
1 golob . . .	—	44	—	48
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	70	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	38	30	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	36	70	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	35	70	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	34	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	30	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	27	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 „ graha . . .	—	40	—	48
1 „ leče . . .	—	32	—	38
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	24	50	—	—
100 „ rži . . .	18	—	—	—
100 „ ječmena . . .	18	—	—	—
100 „ ovsa . . .	20	—	—	—
100 „ ajde . . .	18	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	18	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze, nove . . .	14	—	—	—
100 „ krompirja . . .	8	80	—	—

Lesni trg

Cena trdemu lesu 5:25 do 6 K
Cena mehkeemu lesu 2:50 do 3 K.

Trg za seno slamo, in steljo

Na trgu je bilo

voz sena . . .

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

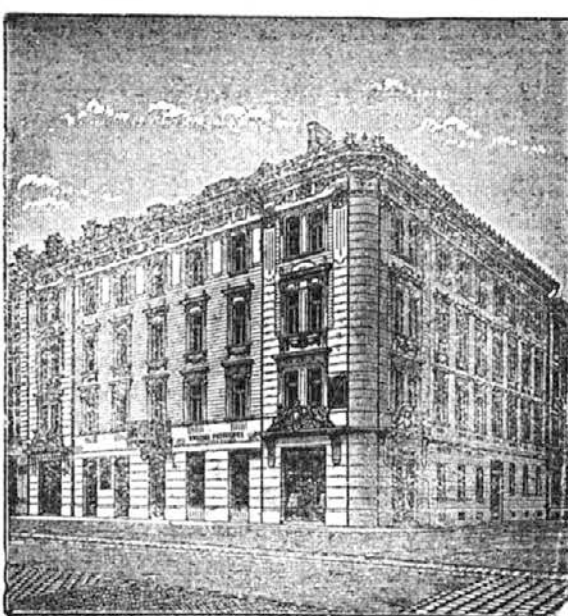
Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

[registrovana] zadruga, z neomejeno [zavezo]

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu ➡

v lastnem
zadružnem
➡ domu

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**➡ upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.** ➡Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¼% s ½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

»In zakaj vse to? Zakaj?« je potem vpil in strele so švigale iz njegovih modrih oči. »Cerkveno premoženje mečejo skozi okno; od ljudstva sprejemajo žito, od revnih jemljejo miloščine in desetino in vse žrtvujejo hudiču. In ti naj so naši voditelji? Seveda! V hudičevo žrelo nas vodijo! Lepi voditelji to! In če hočejo in morejo priti ti v nebesa... Kaj naj potem rečem jaz? Ali sem slabši od njih? Povej, ali sem bolj zavržen? Le povej!«

In sem in tja se je zibal ali pa udrihal s pestjo po mizi rdeč v obraz in po vratu od jeze. Tedaj je njegova žena vzdihnila in molčala. Vedno bolj se je zaklepala v svojo sobico, ki jo je delila s svojo hčerko. Vzdihovala je, jokala je pritaženo in venela. Ozko ji je bilo okrog srca in strah ji je legel na prsi čedalje težji in vsa je bila že bolna. Vladika se za to ni zmenil, ravno tako malo pa se je zmenil tudi za svojo hčerko, ki jo je prepustil popolnoma skrbi matere. Zdena tedaj ni imela vesele mladosti. Suha, nežna in popolnoma podobna materi, se je kaj hitro razvijala. Bila je ravno tako rahločutna in vestna, kakor njena mati, samo še nekoliko bolj sanjava.

Med tem, ko so preživele njene vrstnice svojo mladost v veselju, je njej pripovedovala njena mati o ničevnosti življenja na svetu. V tej samoti ni bilo sebi enako starih vrstnic, da bi se z njimi igrala. K sosedom je mati ni jemala s seboj in pred družino jo je svarila, češ, da so ti ljudje krivoverci iz neumnosti. Kot dokaz je navajala, da misli Marjeta, najstarejša dekla, in vse druge dekletke z njo, da je sveta trojica ženska in da je bog oče starejši mož kakor bog sin.

Tako je živela vladikova hčerka skoro samo z materjo skupaj. Prav goreče sta opravljale verske vaje zdaj doma, zdaj v cerkvi v Bukovskem. Večkrat sta šle z drugimi tja k maši, popoldan pa sta šle pogosto tudi sami. Tam sta klečale ali pa sedele v blagodejni poltemi stranske kapelice, skozi slikano okno pa je obsevala luč oltar in stenske slike. Najbolj jasno se je svetila podoba, predstavljajoča angela z lilijo in pred njim klečečo devico Marijo. Ta slika je ugajala Zdeni najbolj.

Tu se je čutil njen duh najprostejšega, prostega vseh zemeljskih skrbi in se je poglobljal v sladke sanje in pristrano pobožnost. V tem je našla največjo blaženost. Le nerada se je ločila od tega kraja, nikdar se ji ni mudilo odtod domov. Tam namreč je tekl čas vedno bolj žalostno. Mati je hirala vedno bolj in bolj in je zapadla globoki otožnosti. Trpela je tudi mnogo vsled prikazni, ki so se ji prikazale v spanju, in če je bdela ponoči, posebno pa v jeseni in po zimi. Takrat ji je bilo včasih tako tesno, da bi bila najraje umrla. Pogosto je potem zrla skozi okno svoje sobice na zapuščeni sadni vrt za dvoriščem, kjer je videla kako so se svijale med starimi drevesi čudne in strahovite postave in žalostne sence. Vztrepetala je kakor trepetljika in vsa potna strahu in groze je začela moliti. Pogosto se je zgodilo, da je vzbudilo njeno vzdihovanje in tnanje Zdeno iz spanja.

V tem jesenskem in zimskem času, ko je tlačila mater in hčer težka žalost, se je razlegalo po posestvu glasno veselje. Prihajali so sosedni plemiči na lov, veselo so se zabavali in so igrali v norem predpustnem času in tudi druge dni so prihajali deloma na konjih, deloma v vozovih. In tedaj je morala priti vladikova mlada hčerka v obokano dvorano h gostom svojega očeta. Slišala je marsikako šalo, marsikako pesem, ki ji ni ugajala, predvsem pa je slišala preklinjanje in razgrajanje.

Takrat je bila v sedemnajstem letu in šalili so se o poroki in o svatbenem veselju. Nič ji ni bilo bolj zoperno kakor to, nič se ji ni bolj gnusilo.

Ctibor z Gvozdnega se za to ni zmenil. Ni razumel svoje hčerke. Niti tega ni videl, oziroma ni hotel videti, o čemer bi bil lahko razmišljal pri svoji ženi. Upor in gnus svoje hčerke je imel za dekliško sramežljivost, in ko je prišel resen snubec in ni hotela vedeti hčerka ničesar o možitvi, je bil še vedno teh misli. Bil je to postaven plemič iz Bza, kakih petnajst let starejši od Zdene. In ko je ona jokala in prosila, ga je prišla zopet stara besnost. Pretel je materi in hčerki in umolknila sta. Zdena se je omožila. Bila še ni osemnajst let stara.

To se je zgodilo nedolgo potem, ko se je vrnil brat Nikolaj hrom iz ječe v Heršlaku. Neprestano je bolehal, dokler ga ni čez leto dni pobrala smrt. Zapustil je enega edinega sina, enajstletnega Andreja. Kmalu za njim je umrla njegova svakinja, Ctiborova žena. V svojo srečo je umrla. Ni dočakala onega, česar se je bala, da bi videla svojo hčerko nesrečno v zakonu.

Vladika z Bza, postavnega, mladega moža, visokoraslega, polnega življenja in moči, strastnega lovca in veselega družabnika je privlačevala vitka, lepo rasla devica z Gvozdnega, njen fini, plemeniti obraz in še bolj njen odpor proti njegovi snubitvi. Po svatbenih svečanostih pa ni ostal dolgo pri svoji ženi na svojem gradu.

Kaj hitro, prej še, kakor bi bil človek mislil, se je udal zopet svojemu prejšnjemu življenju. Hodil je po zabavah, udeleževal se je iger in veselih gostij po godovih in župnijah in sam je vabil goste na svoj grad, in to je delal tako dolgo, da je bilo celo njegovemu tustu preveč. Zlasti neprijetno mu je bilo bratsko razmerje njegovega zeta in drugih plemičev do župnikov, njih gostovanje in pijančevanje. Pojedina se je vrstila za pojedino. Danes so se peljali k temu, jutri k onemu in tako je šlo naprej. Najbolj pogoste pa so bile pojedine v Bzu. Napili so se ob takih prilikah tako, da so se od teh bratovskih poedin streznili nekateri šele čez več dni. Taki so bili plemiči in duhovniki. Tudi Ctibor je slišal o teh veselicah, plesih, igrah in drugih nečednih stvareh.

Tedaj je začel starajoči se vladika prvič resno premišljevati usodo svoje hčerke. Izpčetka je govoril s svojim zetom prijazno in mu je prigovarjal. Ta pa se je hudo branil in se pritoževal čez ženo, da je nečloveška, stroga in mrzla; ko bi šlo po njeni glavi, bi moral moliti z njo rožni venec in bi se je ne smel dotakniti. Tedaj je starec pritrdil svojemu zetu ter je mislil, da je na tem kriva njegova umrla žena, in da se je hči vrgla po materi. Zato je odjahal takoj po tem razgovoru, bilo je to semanji dan v Bukovskem, na grad Bzo, da govori s svojo hčerko ostro besedo.

Bila je sama doma; njen mož se je bil odpeljal v novih saneh nekam k svojim prijateljem na neko veselico. Ko je zagledal vladika svojo hčerko vso blede in z izrazom žalosti v očeh, ni mogel izpčetka govoriti o tem, kar ga je bilo privedlo. Začel jo je počasi izpraševati, kaj ji je. Ona pa ni odgovorila ničesar, ni se pritoževala in niti zastokala ni. Dobro pa je videl, da ji je stal zapisan na obrazu gnus in odpor v očeh in mraz jo je pretresel, ko je začel govoriti o njenem možu.

To je starega plemiča razjezilo; saj niti slutiti ni, da se je gnusila njegovi hčerki vsa strast njenega moža. K temu pa jo je vzgojila njena umrla mati k prepričanju, da velja devištvo neprimerno več kakor zakon in vdovstvo. Devištvo je veselje angelov v nebesih. In sedaj je mislil stari oče, da se obrača vsa trmoglavost in ves upor njegove hčerke proti njemu, ki jo je bil prisilil k temu zakonu. Zato je osorno zavpil nad njo. Zunaj pa se je delal mrak in gost sneg je padal na zemljo. Mlada, lepo raščena plemkinja je stala ob neokretnem kominu, v katerem so gorela velika polena. Stala je nepremično s povešenimi očmi, obsevana od negotove luči ognja. Niti z besedo se ni zagovarjala, toda njeno vitko telo je krepko izražalo, da ne pozna niti portosti, niti bojazni, — popolnoma drugače, kakor je bila njena mati.

Drhtela je in hitreje so se pregibale njene trepalnice, med tem ko so se ji širile nosnice v hudem razburjenju.

Razdražen od te dozdevne mirnosti in tihega upora je postajal njen oče vedno bolj jezen. Končno ji je očital, da ni nič boljša od svoje matere.

Tedaj je Zdena kriknila, uprla je svoje plamteče oči v očeta in vsa razdražena je zavpila naj molči, naj ne kliče mrtvih za priče proti sebi, on da ne ve, koliko je trpela mati zaradi njega. V tej trpkosti in v tem razburjenju je očitala, kako trdo in brezčutno je ravnal z umrlo materjo, kako vse je zaradi njega prebдела cele noči, kaj vse je zaradi njega pretrpela in koliko je jokala. Sicer ni bilo vse pravično, kar je očitala mlada plemenitašinja svojemu očetu, ko je naprtila odgovornost za vse materino trpljenje na njegova ramena.

Bilo pa je v tem mnogo resnice. To je čutil tudi on, in to je spoznal šele sedaj. Nobeden se do sedaj ni še predrznil očitati mu kaj takega; zato ga je tem bolj zbolelo v sreu, ko je slišal, da je storil svojega otroka nesrečnega s prisiljeno mojitvijo v zakonu brez reda in polnem nezadovoljnosti. Zadovolji naj se s tem in naj ne zagovarja še njenega moža ter ga naj ne utrjeju v njegovem počenjanju. Spokori naj se, dokler mu je Bog še milostljiv.

Stari vladika bi bil najbrže vsakega drugega, ki bi se bil drznil mu govoriti na tak način na dušo, zadavil, sedaj pa je obstal nepremično kakor steber in je molčal. Bilo mu je, kakor da vidi svojo umrlo ženo blede in od žalosti potrto plavati po zraku pred oknom, za katerim se je delal že mrak. Zdelo se mu je, da upira v njega svoje žalostne oči. Ob kominu je tiho jokala njegova hčerka.

V tem je zazvenel zunaj veseli glas kraguljčkov na saneli. Zet se je vračal na saneli z veselega popivanja.

Stari vladika je sklenil pri tej priči, da izpregovori z njim resno besedo. Z dvorišča sem so prihajali zmedeni glasovi in luči so švigale sem in tja. Mlada žena se ni niti premaknila. Toda že so jo klicali. Njen mož se je vrnil, — toda kakšen! Ležal je na saneli pod medvedovo kožo in čez obličje je bil pogrnjen lep sukneni modri kožuh, v katerem se je bil odpeljal. Ko so vzeli na dvorišču ta kožuh raz njegov obraz in ga odkrili, je ležal tu stegnen, oblečen v ozko obleko najnovejšega kroja. Ležal je tu kakor z enim mahom podrto drevo. Na zasinelem obrazu se je blestel ozek curek črne, zmrzle krvi, ki je bila pri-tekla iz nosa in se razlila po licu.

Zjutraj še čil, postaven in lep mož, poln moči; in sedaj... Oba moža, ki sta bila sani peš spremila, sta bila iz vladikove vesele družbe. Prestrašena sta pripovedovala sedaj zmedeno, da je naenkrat padel mrtev na tla od kapi zadet, ravno ko so sedeli na župnišču v Bošileu pri pojdi in ko je pil mladi vladika za stavo z nekim menihom, ki je bil takrat ravno navzoč...

Stari z Gvozdnega je ostal pri svoji hčerki na Bzu do zetovega pogreba. Ko se je potem vračal na svoje posestvo, je odnesel popolnoma drugačne vtiske kakor jih je bil prinesel seboj. Kar mu je bila Zdena povedala, vse kar je videl, nanadna smrt zeta, ki je bil umrl obložen s smrtnim grehom in nespravljen z Bogom, vse to ga je močno ganilo. Videl je v tem božjo kazen, njemu v znamenje in svarilo.

Od onega časa je bil krotek. Le redko je šel s svojega posestva; pogosto se je zatopil v globoke misli. Še bolj pa se je izgubljal v svojih mislih odkar je bil slišal praškega mojstra in propovednika Jana s Husineca.

Njegovo ime je poznal že prav dobro. Prvič se je o njem prav živo razgovarjal v neki veseli družbi, ki se je zelo živahno bavila z njim, takrat ko je govorilo vse o rokovnjaškem vitezu Mikošu Zulu, katerega so v Pragi s petdesetimi njegovimi tovariši, samimi lepimi in mladimi možmi, obesili. Mojster Jan Hus je spremil obsojence do morišča in posrečilo se mu je ganiti tega zakrknjenega rokovnjača tako, da se je obrnil proti ljudstvu in zaklical: »Pobožna občina, prosim vas, da prosite za mene Boga!«

Temu so se čudili vsi plemiči, posebno pa Ctibor z Gvozdnega. Vsi so se čudili in vsi so bili prepričani, da je ta mojster Jan s Husineca, mogočen propovednik in velik duhovnik. Pozneje je slišal o njem pogosteje, kako je propovedoval v Betlehemiški cerkvi v Pragi proti vsem nečednostim ter se ni oziral na nikogar in naj so bile te nečednosti doma tudi pri duhovnikih, prelatih in škofih. To je vladiki z Gvozdnega najbolj ugajalo, ker sam ni bil duhovnikom zelo prijazen naklonjen. Za druge stvari se takrat še ni zmenil, vendar pa mu je bilo zelo po volji, ko je kralj, poglavito na besede mojstra Jana odločil, da nemški učitelji nasproti češkim nimajo prav, ko je izbruhnil takrat prepir zaradi glasov na višoki šoli.

Kmalu po smrti svojega zeta pa je videl in slišal mojstra s Husineca. Izvedel je, da je propovednik iz Betlehemske cerkve v Pragi na Kozjem gradu in da propoveduje tam zdaj v gradu samem, zdaj v bližnjem gozdu pod neko lipo. Takoj se je odpravil tja. Zajahal je svojega rjavca, ki ga je še pred kratkim nosil na vesele love in v vesele družbe. Pred vsem ga je gnala radovednost. Ko pa je slišal mojstra Jana, kako je propovedoval, je prijahal vsakikrat zopet k njegovim propovedim. Celi dve leti je bival mojster skoro neprenehoma na Kozjem gradu, pozneje pa v Ustju, in od tam je hodil v mesta, gradove, vasi, na polja in v gozdove, da propoveduje ljudstvu. Vladika z Gvozdnega je jahal za njim v Kozji grad, Sobjeslav in Pribenice in vedno ga je spremljala njegova hčerka, ki je živela od smrti svojega soproga sem pri njem na Gvozdnem.

(Dalje prihodnjič.)

Narodna knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednja dela:

	broš.	vez.		broš.	vez.		broš.	vez.
Andrejev-Levstik: Rdeči smeh	K	1:40, 2:40	Erjavec-Sajovic: V naravi	1:20,	1:70	Remec: V študentovskih ulicah	1:50,	2:50
Askerc: Izlet v Carigrad	—	80	Halévy: Dnevnik	—	60	Zadnji rodovine Benalja	1:50,	2:50
Prešernov album		2:40	Jurčič: Zbrani spisi I.—XI.	1:20,	2:—	Rušic: Mina	1:20,	2:—
Beg: Ustoličenje koroških vojvod	—	30	Jelinek: Ukrajinske dume	—	30	Senčar: Čez trnje do sreče	1:20,	2:20
Slovensko-nemška meja na			Lah: Vaška kronika	1:70,	2:70	Šepetavec: Zaljubljeni kapucin	1:—,	1:80
Koroškem	1:40,	2:40	Lipič: Strahovalci dveh kron I./II. a	1:—,	2:—	* Štiri ruske slike	—	60, 1:60
Beneš-Šumavsky: Brodkovski			* Ljubezen in junaštva straho-			Theuriet: Undina	—	90
odvetnik	1:50,	2:50	petnega praporščaka	—	80, 1:60	Trstenjak: Slovensko gledališče	2:—	
Bojan: Doktor Holman	—	50,	Murnik: Najhujši sovražniki	—	60	Veseli: Libera nos a malo	1:40,	2:20
Burnett: Mali lord	1:60,	2:60	Oblak: Stara devica	—	60, 1:60	Zarnik: Zbrani spisi	1:—	
Cankar: Aleš iz Razora	1:50,	2:50	* Razne pripovedi	—	80	Žun: Osnovni nauki o narodnem		
* Časnikarstvo in naši časniki	—	80	Remec: Ljubezen Končanove Klare	1:50,	2:50	gospodarstvu	3:—	
Čech Svatopluk: Med knjigami			Premaganci	—	60, 1:60			
in ljudmi	—	50						

Vabilo na občni zbor

„Prve dolenske posojilnice“
registrirane zadruge z neomejeno zavezo
== Metliki ==

ki se vrši

v četrtek, 30. marca 1911

ob 9. dopoldan v zadrugi pisarni v Metliki hiš. št. 15

z dostavkom, da ako k temu občnemu zboru v zmislu § 34. zadrugi pravil ne pride dovolj povabljenih članov s predpisanimi deleži, se bo vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki bode sklepal brezpogojno.

DNEVNI RED:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo načelstva glede letnega računa za leto 1910.
3. Poročilo nadzorstva glede letnega računa za leto 1910.
4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1910.
5. Raznosterosti.

OPOMBA. V zmislu § 33. zadrugi pravil se mora vsak zadrugi član pri občnih zbora legitimirati s svojo društveno knjižico, sicer nima pravice se udeležiti občnega zbora.

V Metliki, dne 9. marca 1911.

Načelstvo.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridelek najzanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega“: Francka; iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

Kri! in dober zajutrk dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite
Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pije **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczya **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po .. povzetju pod naslovom v glavni zalogi. ..

Lekarna pl. Trnkóczy

.. v Ljubljani zraven rotovža. ..

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek rastonj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Vabilo

na

44

XVII. redni občni zbor

„Posojilnice za ilirsko-bistriški okraj“

registrirane zadruge z neomejeno zavezo

== v Trnovem ==

kateri bode

dne 2. aprila 1911 ob 3. uri po-
poldne v uradnih prostorih

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo in nasveti nadzorstva.
3. Odobritev letnega računa za l. 1910.
4. Čitanje revizijskega poročila z dne 13. novembra 1910.
5. Prememba pravil.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bode vršil v zmislu § 35. zadrugi pravil pol ure pozneje isti dan, v istih prostorih in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bode sklepal brezpogojno.

Načelstvo.

Svoj izdelek **ostro žgane**

**strojne zidne in
zarebane strešne**

priporočam

J. KNEZ V LJUBLJANI.

Opeke

prve vrste

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo
zarebanih strešnikov.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni

prireja pogrebe treh vrst: I., II. in III. razreda.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, navadne lesene krste za odrasle od 15 K naprej, za otroke od 5 K naprej, čevlje, cvetilce, vence s trakovi in napisi ter voščene sveče.

Brzjav: Pogrebni zavod Postojna.

Za cenjena naročila se najtopleje priporoča

Prevzema pogrebe po vsem Notranjskem.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni.